ristanc@zrs-kp.si • ristanc.eu

ETIČNI VIDIKI

Projekt RISTANC je sprejel standardni etični protokol, ki ureja izvajanje njegovih dejavnosti. Ta protokol je potrdil Znanstveni svet Znanstveno-raziskovalnega središča Koper.

Iz tega za projekte, ki bodo financirani v okviru tega razpisa, izhajata dva vidika:

1. Od vseh projektov se pričakuje, da bodo upoštevali etična načela, določena v navedenem protokolu in prilagojena kontekstu dejavnosti, financiranih v okviru razpisa, ta dokument pa ta načela opredeljuje. (1. poglavje)
2. Vsi projekti soglašajo s sodelovanjem v raziskovalnem procesu in bodo ob podpisu pogodbe pozvani k podpisu informiranega soglasja. (2. poglavje)

1. poglavje: SPLOŠNA ETIČNA NAČELA in ODPRTA ZNANOST

Temeljna etična načela vključujejo:

- spoštovanje človeškega dostojanstva in integritete
- zagotavljanje poštenosti in transparentnosti do udeležencev raziskave
- spoštovanje individualne avtonomije ter pridobitev prostovoljnega in informiranega soglasja (kot tudi privolitve, kadar je to ustrezno)
- zaščito ranljivih posameznikov
- zagotavljanje zasebnosti in zaupnosti
- spodbujanje pravičnosti in vključenosti
- zmanjšanje škode in maksimiranje koristi
- delitev koristi z deprivilegiranimi skupinami prebivalstva
- spoštovanje in varovanje okolja ter prihodnjih generacij.

Poleg tega upoštevamo načela **odprte znanosti**.

Projekt RISTANC (Sodelovanje na področju raziskav in inovacij za trajnostnost ter doseganje ciljev misij EU) se financira iz programa Evropske unije za raziskave in inovacije Obzorje Evropa v okviru sporazuma o nepovratnih sredstvih št. 101217089. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtorjev in ne odražajo nujno stališč Evropske unije ali organa, ki je dodelil sredstva. Evropska unija in organ, ki je dodelil sredstva, zanje ne prevzemata odgovornosti.

Financira Evropska unija

Za uresničevanje teh etičnih načel se projekti pri izvajanju svojih dejavnosti zavezujejo k naslednjemu:

Načelo	Zaveza v okviru projekta RISTANC
Spoštovanje človeškega dostojanstva in integritete	Poleg izogibanja škodi si bomo **aktivno prizadevali za medsebojno spoštovanje** med različnimi načini spoznavanja ter kulturnimi, poklicnimi in družbenimi ozadji.
Zagotavljanje poštenosti in transparentnosti do udeležencev raziskave	Svoje delo opravljamo **pošteno in odgovorno: brez manipuliranja z rezultati, plagiatorstva ali nerazkritih navzkrižij interesov**. Razkrili bomo dejanska, pa tudi morebitna zaznana navzkrižja interesov. Umetno inteligenco bomo uporabljali pregledno in s človeškim nadzorom.
Spoštovanje individualne avtonomije ter pridobitev prostovoljnega in informiranega soglasja	Zagotovili bomo, da **je sodelovanje ljudi v naših dejavnostih prostovoljno**, da so udeleženci obveščeni o koristih in tveganjih sodelovanja, da lahko postavljajo vprašanja in da lahko kadar koli brez kakršnih koli posledic odstopijo od sodelovanja.
Zaščita ranljivih posameznikov	Zagotovili bomo **varne in pravične prostore za sodelovanje** ter poskrbeli za zastopanost interesov ranljivih skupin.
Zagotavljanje zasebnosti in zaupnosti	Zbiramo in obdelujemo **osebne podatke** zakonito in v skladu s Splošno uredbo o varstvu podatkov (GDPR) na ravni EU in na nacionalni ravni, pri čemer zbiramo le tisto, kar je nujno potrebno, udeležence obveščamo o uporabi njihovih podatkov in spoštujemo njihove pravice.
Spodbujanje pravičnosti in vključenosti	Aktivno bomo spodbujali **pravično in vključujoče sodelovanje v dejavnostih, pri čemer bomo pozorni na** razlike v spolu, starosti in narodnosti ter si prizadevali preprečiti marginalizacijo ali izključevanje premalo zastopanih družbenih skupin.
Zmanjšanje škode in maksimiranje koristi	Zmanjšali bomo **negativne vplive in čim bolj povečali pozitivne koristi** svojega dela. Naša **dolžnost bo skrb za okolje in ljudi, na katere bi lahko vplivale** naše dejavnosti. Vsako delo, ki vključuje živali, in vsak vpliv na okolje se bosta izvajala z največjo mero skrbnosti in minimalno škodo ter v skladnosti s predpisi.

Financira Evropska unija

Delitev koristi z deprivilegiranimi skupinami prebivalstva	Izogibamo se **izkoriščevalski uporabi sodelovanja**, pri kateri se znanje pridobiva za materialno korist brez vzajemne vrednosti.
Spoštovanje in varovanje okolja ter prihodnjih generacij	V svoje delo vključujemo **ekološko celovitost in dolgoročno trajnost kot temeljni vrednoti**. Naš cilj je prinesti korist družbi ter dolgoročno zmanjšati družbeno in ekološko škodo, ne le za trenutni čas.
Odprta znanost	Če **v okviru našega projekta nastanejo objave, publikacije in podatki**, morajo biti objave in publikacije **prosto dostopne**, podatki pa se morajo deliti po načelu »odprto, kolikor je mogoče, zaprto, kolikor je nujno«.

Institucija, ki podeljuje sredstva, bo projektom na voljo za svetovanje o uporabi teh načel v njihovih specifičnih okoliščinah.

2. poglavje: INFORMIRANO SOGLASJE

Spodaj sta informativni list in obrazec za informirano soglasje, ki ju bodo morali predstavniki projektov podpisati ob podpisu pogodbe.

Informativni list

Vabljeni ste k sodelovanju v procesu transdisciplinarne participativne raziskave v okviru projekta RISTANC (Sodelovanje na področju raziskav in inovacij za trajnost ter doseganje ciljev misije EU). Prosimo, preberite spodnje besedilo. Če vam kaj ni povsem jasno ali potrebujete dodatne informacije, se obrnite na nas neposredno ali prek spodnjih kontaktnih podatkov.

Povzetek projekta in namen raziskave
Projekt RISTANC se osredotoča na izvajanje misije EU Obnova naših oceanov in voda. Naš cilj je podpreti prehod k bolj trajnostnemu upravljanju morja, zlasti v Sloveniji in širšem območju EU, s povezovanjem znanja iz znanosti, lokalnih in nacionalnih uprav, nevladnih organizacij, umetniškega sektorja, univerz in lokalnih skupnosti. Projekt si prizadeva izboljšati pripravljenost na prihodnje izzive trajnosti in okrepiti razumevanje pomena lokalnih kontekstov v zvezi s tem.

V raziskovalnem procesu boste prevzeli vlogo deležnika, ki ima ustrezno znanje in poglede na morje ter njegovo upravljanje. V projektu smo opredelili različne deležnike in profile, ki so

Financira Evropska unija

pomembni za raziskovalni proces, vključno z državljani, oblastmi, znanstveniki in strokovnjaki, uporabniki morja, študenti ter predstavniki interesnih skupin.

Raziskavo financira Evropska unija. Raziskavo je potrdil Znanstveni svet Znanstveno-raziskovalnega središča Koper.

Pravica do odstopa od sodelovanja

Vaše sodelovanje je povsem prostovoljno. Za sodelovanje ni predvideno nikakršno finančno nadomestilo. Pričakujemo, da vam bo sodelovanje prineslo koristi v obliki razmisleka o sebi, svojem delu in vašem pogledu na druge, s čimer se boste lahko povezali z ostalimi člani družbe v prizadevanjih za obnovo morij. Pri izvajanju delavnic in posvetovanj ne pričakujemo nobenih resnih tveganj za vaše zdravje ali dobro počutje.
Sodelovanje v raziskovalnem procesu in dejavnostih lahko kadar koli prekinete, in sicer brez navedbe razloga in brez posledic.

Za vsa pojasnila, odstop od sodelovanja in potek raziskave je odgovorna: dr. Jerneja Penca, jerneja.penca@zrs-kp.si, T: 040 859776.

Zasebnost in varstvo podatkov

V tem procesu bomo zbirali le podatke o vaši povezanosti s sektorjem ali delom družbe, kot ga opredelite sami. Ti podatki bodo uporabljeni v obliki zbirnih informacij in skupinskih rezultatov. Informacije bomo anonimizirali tako, da vaše identitete v rezultatih ne bo mogoče prepoznati. Podatki ne bodo posredovani tretjim osebam. Primarni podatki bodo v času trajanja projekta in še 5 let po njegovem zaključku dostopni izključno članom raziskovalne skupine na ZRS Koper. Rezultati projekta bodo javno objavljeni, predvsem prek spletne strani ristanc.eu, lahko pa ste vključeni tudi med prejemnike obvestil.

Financira Evropska unija

Informirano soglasje za sodelovanje v raziskavi

V procesu raziskave in zbiranja podatkov boste sodelovali prek:

- Razpis za financiranje malih projektov v okviru projekta RISTANC

Želim, da me raziskovalci v rezultatih raziskave navedejo (izberite eno od možnosti):

- ☐ Z mojim pravim imenom in priimkom (upoštevajte, da bo ta možnost uporabljena le, če se s tem strinjajo vsi udeleženci)
- ☐ S psevdonimom, ki sem ga izbral/a: _____
- ☐ Z nazivom, ki ga izbere raziskovalec (npr. državljan 1, odločevalec 2 itd.)

S podpisom potrjujete, da razumete in se strinjate z naslednjim:

- ☐ Seznanjen/a sem z vsebino raziskave, imel/a sem priložnost postavljati vprašanja in nanje prejeti odgovore;
- ☐ V raziskavi sodelujem prostovoljno in razumem, da lahko od nje kadar koli odstopim brez navedbe razlogov in brez posledic;
- ☐ Seznanjen sem, da bodo vsi zbrani podatki shranjeni v skladu s predpisi o varstvu podatkov;
- ☐ Strinjam se, da se anonimizirani podatki, pridobljeni v raziskavi, uporabijo v raziskovalne namene (npr. objava v znanstvenih publikacijah, poročila o projektu, dolgotrajna hramba v repozitorijih);
- ☐ Strinjam se z objavo fotografij na spletni strani projekta in v projektnih gradivih.

_____
(Kraj in datum)

_____
(Ime in priimek)

_____
(Podpis)

Financira Evropska unija